РІК 1933. Лютий Ч. II.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТИ

Ч. 6782. — В справі святковання річниці вступлення на папський престол Св. Отця Папи Пія XI.

Як всім відомо, припадає дня 6. лютого річниця вибору, а 12. лютого річниця коронації св. Отця Папи Пія XI.

З цеї причини, як рік-річно, так і тепер заряджуємо, щоби в дні 12. лютого відправлено у всіх парохіяльних церквах благодарне богослуження з відповідною проповідю і піснею »Тебе Бога хвалим« при виставлених Найсв. Тайнах при кінці Служби Божої.

Рівночасно поручаємо Всеч. ОО. Душпастирам в неділю перед 12. лютого повідомити нарід про це богослуження і заохотити його до приняття св. Тайн в наміренню св. Отця.

Де би з яких небудь причин згадане богослуження не могло відправитися в означенім речинці, там належить відправити його в найблизшу неділю або свято.

Дуже вказаним буде урядити в згаданий день в честь св. Вітця й инші торжества.

Свят. Отець Папа Пій XI. проголосив в останніх часах, з нагоди минулих девятнайцять віків від смерти Г. Н. Ісуса Христа, це є від довершення Віцкуплення світа, великий ювілей, що його відсвяткує ввесь християнський світ. Цей ювілей зачнется дня 2. квітня цего року в 5-ту неділю Великого Посту, а треватиме аж до 2. квітня другого року,

ц. є. до понеділка Великого тижня 1934 р. За цю ласку проголошення великого ювілею, який Свят. Отець назвав »милостивим літом« це є: »святим роком«, дякує Йому весь християнський світ, вдячний за це, що Він в сучасну добу нечуваної нужди й недолі звертає увагу цілому світови на Христа Спасителя й на небо як одиноке місце, звідки може прийти йому ратунок і потіха.

Старайтеся проте, Всеч. Отці, вже й при нагоді цеї річниці вступлення на Петровий Престіл Свят. Вітця Папи Пія XI. пояснювати народові і повчати його про благословенний час »святого літа«, в якім кождий буде міг позискати великі ласки для своєї душі. Це буде один з більших ювілеїв оголошених Папою, тому ми повинні старатися відправити його як найвеличавійше та з найбільшою користю для наших душ. Доложіть проте, Всечеснійші Отці усильних старань, щоби в належитий спосіб приготовити народ до святкування його, утверджуючи притім своїх вірних все більше в любові й привязанню до св. Католицької Церкви і до Найдостойнійшої Особи Христового Намісника Папи Пія XI., Превеликого Добродія нашої Церкви й нашого народу.

† ЙОСАФАТ, Епп.

Ч. 420. — В справі становиска священика в світських установах і орґанізаціях.

Нема сьогодні священика, який не бувби приневолений належати бодай до одної загально-освітної чи економічної установи, чи іншої світської орґанізації, не рахуючи праці, яку він жертвує на культурному полі в парохії як член управи читальні, кооперативи чи якого кружка. Є це зрозуміла річ, що всюди має він так поводитися і так працювати, щоби з цього не то не вийшла ніяка шкода для Церкви, але навпаки користь. Також ясне, що священик може силою свойого уряду належати і працювати лише в таких установах, яких статути в нічім не противляться католицьким засадам, а котрих управи (виділи) в нічім не виступають проти католицької Церкви та її Єрархії.

Коли ходить о вибір старшини такої світської установи на загальних зборах, то обовязком священика є голосувати на чоловіка віруючого і відданого Церкві. Булоб

це згіршенням, колиб священик маючи до вибору напр. людину віруючу і безвірка, давав свій голос на другого. Окрім згіршення священик бере частинно на себе і відповідальність за ев. протицерковну роботу вибраного собою чоловіка.

Щоби при нагоді заг. зборів ріжних установ священики виступали солідарно, та щоби при тім не було жадних непорозумінь — що булоби згіршенням для світських — Еп. Ординаріят пригадує Всеч. Отцям, що при нагоді загальних зборів, вибору старшини всяких установ, ставленні внесків і т. д. повинні всі приявні священики виступати завсігди солідарно і в тій цїли заздалегідь устійнити спільну лінію поступовання: що священик не повинен ніколи ставити на голову чи до виділу Т-ва такого кандидата, який виступає проти Церкви і релїгії або провадить згіршаюче життя, або не дає запоруки, що не буде виступати проти католицької Церкви та її Єрархії; що ніколи і під ніяким претекстом священики не повинні при нагоді зборів світських товариств виступати один проти другого, і т. и.

Не оспорюючи цього, що священик, як громадянин, має з цего титулу права, котрим завсіди відповідають і обовязки, Еп. Ординаріят пригадує Всеч. Духовенству, що всякий вчинок священика, якщо він буде добрий, будуть йому зараховувати — як громадянинови — а як злий, як священикови; в дійсности однак, все, що робить священик, є передовсім його ділом як священика, а щойно відтак як громадянина. — Він є отже звязаний в усіх своїх виступах, головно публичного характеру, печатю свойого високого уряду.

Це подається Всеч. Духовенству до відома з тим, що це є загально обовязуючі приписи Церкви, проти котрих священикови провинятися не вільно.

Ч. 421. — В справі опіки над сезоновими робітниками.

Еміґрація наших вірних приносить деякі матеріяльні користи, однак в більшій мірі шкоду. Многі з еміґрантів не можуть сповняти як слід своїх релігійних обовязків, занедбують працю над душею, забувають на добрі обичаї, та навіть слабнуть у вірі і байдужніють для релігії, через

що легко падуть в сіти сектантів. По повороті до своєї парохії, вони стають часто розсадниками зіпсуття.

До еміґрантів треба причислити й тих, що опускають свої парохії на якийсь час, і наймаються на роботу по чужих селах.

Всіми еміґрантами з села, навіть тими, що йдуть на службу, повинен о. парох заниматися і звертати на них увагу так перед виходом з парохії, як в часі перебування поза нею, як також по повороті до парохії.

Перед виходом з села, о. парох повинен впливати на родичів, щоби молодих парібків або дівчат не посилали без опіки старшої особи, — щоби в умові на роботу мали застережений вільний час на недільне богослуження і на виконування релігійних практик. Самих еміґрантів треба основно повчити, щоби на дорогу взяли благословення родичів, перед відходом з парохії приступили до св. Сповіди і св. Причастія, щоби взяли зі собою молитовник, хрестик, медалик. Що до постів можуть держатися приписів тої католицької парохії, в якій будуть перебувати. Дальше щоби в чужім краю чи парохії в неділі і свята ходили лише до католицьких церквей, а ніколи до єретицьких або схізматицьких, а також від них не брали ніяких писем або брошур, щоби мущини мешкали осібно від жінок, щоби між собою жили в згоді, роботу совісно виконували а коли чуються покривджені, щоби зверталися о поміч до властий. Гроші запрацьовані нехай марно не пускають на забави і строї і нехай стережуться, особливо дівчата, знакомств з чужими непевними особами.

По повороті до дому нехай поговорять о всім зі своїм о. парохом, нехай приступлять до св. Тайн та зачнуть ще побожнійше життя.

О. Парохи в тих громадах, до яких приходять чужі на зарібок, нехай таксамо опікуються ними, щоби по при свої праці всі мали можність виконувати свої христіянські обовязки, та щоби через перебування в чужій парохії не ставали гіршими.

ХРОНІКА.

Завідательства одержали:

Ч. 6437/32. о. Рожко Володимир — Підбуж.

Померли:

о. Дуцько Іван, парох в Малнівській Волі 21/1 1933.
о. Петрашкевич Йосиф сам. сотр. в Рихтичах 25/1 1933.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 1. лютого 1933.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.

Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишли.

II. ЧАСТЬ.

о. О. ОРСЬКИЙ.

Нове право про збори в Польщі.

В Дневнику законів (Dz. U. R. P.) ч. 48. з дня 7. VI. 1932 р. проголошено під позиц. 450. нове право про збори. Воно знесло дотеперішне право про збори, котре в австрійській, пруській і російській дільниці між собою ріжнилося а впровадило одностайне і загальне право в цілій Польщі. Увійшло воно в життя з днем його проголошення. (7. VI. 1932 р.) Право про збори має велике значіння для культурно-освітних і суспільно-виховавчих товариств. Проте належить докладніше обговорити постанови сего права, щоби з одної сторони могли і наші товариства до нього приминитися, а з другої сторони могли успішно боронитися перед евентуальними надужиттями зі сторони місцевої влади прилюдної безпеки, а котрі можуть заходити при впровадженню в життя та недостаточнім знанню постанов нового права.

Нове право про збори обіймає 30 артикулів, поділених на VIII. розділів. Подамо найперше дослівний текст кождого артикулу відповідного розділу а опісля конечні пояснення.

Розділ І. Загальні постанови.

І. Арт. (1) Збори діляться на а) прилюдні збори і б) неприлюдні або сходини. (2) Всюди, де отсей закон говорить про збори без близшого означення, належить під ними розуміти прилюдні збори. 2. Арт. (1) Розріжняється: а) збори в льокалях і б) збори під голим небом. (2) Прилюдні маніфестації і походи, а також маніфестаційні переїзди на возах чи самоходах уважається за збори під голим небом. 3. Арт. Під льокалем розуміє закон нутро будинку з огородженням, що становить з будинком замкнену цілість. 4. Арт. (1) Нагляд над зборами і сходинами має повітова влада загальної адміністрації, оскільки отсей закон не уста-

новляє чого іншого. (2) У містах, що з адміністраційних оглядів становлять окремі повіти, в котрих функції повітової загально адміністраційної влади сповняють президенти міст, міністр внутрішних справ назначує владу для нагляду над зборами і сходинами.

Пояснення. 1) Сам закон не подає поняття зборів, але його можна означити зі змісту цілого права. Збори се збірка людей зорґанізована в якійсь означеній цілі. До поняття зборів належить проте три умовини: збірка людей, ціль і орґанізація. Збірка не мусить обіймати більшої скільности людей. Вже двох людей може творити збори, при очевиднім захованню дальших умовин. Ціль зборів може бути ріжна: політична, освітна, релігійна, харитативна, товариська, спортова і т. п. Власне ціль, якою збори між собою ріжняться, рішає про те, чи збори мають приміниться до нового права чи ні, бо в арт. 27. є мова про ті збори, які сим постановам не підлягають та можуть відбуватися без жадних ограничень, предвиджених в новім праві. Орґанізація або скликання зборів, себто надання збірці людей спільної цілі для вираження своїх думок, переконань або ухвалення внесків, чи то устно чи якою іншою формою, як написами, виконуванням певних рухів а навіть мовчанкою. Збірка людей в якійсь означеній цілі ніким незорґанізована не є зборами так довго, доки хто не піддасть кличу вираження спільної волі. Тут влада мішаєсь тільки з титулу загальної безпеки.

2) Право розріжняє між прилюдними зборами і неприлюдними або сходинами. Прилюлні збори можуть відбуватися або в льокалях або під голим небом. До прилюдних зборів, які відбуваються в льокалях, належать також сходини, в яких беруть участь особи, не знані лично скликуючому сходини або їх предсідникові. До прилюдних зборів під голим небом належать віча в отвертім поли, прилюдні маніфестації і походи. На рівні з прилюдними маніфестаціями і походами ставить право переїзди на возах або самоходах, котрі співами, окликами, музикою, написами, образами, убором впадають в очі.

3) Льокалем в розумінню нового права є не тільки внутрішна часть будинку але також і загороджений простір, що становить з будинком замкнену цілість. Під бу-

динком належить розуміти чотири стіни з дахом, поставлені на землі, які замикають певний простір. Ціль будинку є обоятна. Може се бути мешкання, стодола, шопа і т. п. Будинок не тратить свойого характеру через відчинення вікон. Не є будинком трибуна, що має три стіни і дах. На рівні з будинком є у праві поставлений загороджений простір. Загородження означає мур, пліт з дерева або дроту, живопліт а не природну границю, як ріка, потік. Загороджений простір мусить становити замкнену цілість з будинком, себто до будинку прилягати, як наприклад, подвіря є толі льокалем, коли є відділене від іншого подвіря муром, плотом і т. п., або коли до него прилягають самі будинки.

4) Владою, що справує нагляд над зборами і сходинами є повіговий староста. В містах, які становлять окремі повіти в цілях державної адміністрації, як прим. Львів, покликаним до виконування нагляду над зборами і сходинами є городський староста. В тих містах, в котрих єще не покликано до життя городського старости, функції його сповняє тимчасово президент міста.

Розділ II. Скликування зборів.

5. Арт. Кождий повнолітний польський горожанин, котрий є способний до правних актів, може скликувати збори і ними проводити. 6. Арт. (1). Про скликання зборів в льокалі належить повідомити владу на письмі так, щоби влада одержала повідомлення найпізніше на два дні перед зборами. (2) Якщо збори мають відбутися поза осідком загальної повітової адміністраційної влади, можна її повідомити про збори через найблизший постерунок поліції. (3) Зголошуючому влада на жадання видає безплатно письменну посвідку зголошення. 7. Арт. (1) Збори під голим небом можна відбувати тільки за позволенням влади. (2) Подання о позволення на відбуття зборів належить вносити до дотичної влади найпізніше на три дні перед зборами.

(Дальше буде).